

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudkyně Pavly Klusáčkové a soudce Vadima Hlavatého ve věci

žalobkyně: **BSJ group s.r.o.**, IČO: 27869407
se sídlem Praha 1, Václavské náměstí 832/19
zastoupená advokátem JUDr. Petrem Šlaufem
se sídlem Plzeň, Kovářská 1253/4

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
se sídlem Praha 10, Vršovická 1442/65

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2018, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2018, č. j. X, a rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 12. 7. 2018, č. j. X, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradu nákladů řízení 11 228 Kč, a to do rukou zástupce žalobkyně JUDr. Petra Šlaufa, advokáta.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo na základě jejího odvolání podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, změněno rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“) ze dne 12. 7. 2018, č. j. X. Ve znění napadeného rozhodnutí byla žalobkyně uznána vinnou tím, že dne 17. 9. 2016 v provozovně „Závod lisovny“, společnosti KARSIT HOLDING s.r.o., Jaromírova 91, Jaroměř, nepoužívala při zacházení s nebezpečnými závadnými látkami zařízení, které je

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

vhodné i z hlediska ochrany jakosti vod a neučinila odpovídající opatření, aby nevnikly do povrchových vod. Konkrétně dne 17. 9. 2016 došlo k havarijnímu úniku ropných látek, zaolejovaných chladicích vod, z provozu „Závod lisovny“ do areálové dešťové kanalizace a následně do řeky Úpy, čímž došlo ke znečištění předmětného vodního toku. K úniku došlo následkem vypuštění chladicích vod znečištěných ropnými produkty do kanalizační šachty, která je umístěna ve výrobní hale lisovny se zaústěním do řeky Úpy. Kontaminovaná chladicí voda vznikla při napojování nových rozvodů chladicí vody na již instalovaný rozvod chladicích strojů prováděném žalobkyní, k jehož provedení se žalobkyně zavázala. Při své činnosti, vypuštění chladicích vod s obsahem závadné látky, porušila žalobkyně povinnost stanovenou § 39 odst. 4 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, (dále jen „vodní zákon“) tím, že nepoužila takové zařízení, popřípadě způsob při zacházení se závadnými látkami, které jsou vhodné i z hlediska ochrany jakosti vod a spáchala tak přestupek podle § 125g odst. 3 vodního zákona, za který jí byla podle § 125g odst. 5 písm. c) tohoto zákona uložena pokuta ve výši 30 000 Kč. Zároveň byla žalobkyni uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně v podané žalobě namítala, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním a skutkovém posouzení. Tvrdila, že jednala na pokyn objednatele, tj. společnosti KARSIT HOLDING, s.r.o. (dále jen „objednatel“), respektive jejího zaměstnance pana K. P.. Tento zaměstnanec objednatele určil místo, kam měla být voda z chladicího systému vypouštěna, tj. do kanalizační vpusti umístěné v předmětné hale objednatele. Uvedené vyplývá ze svědecké výpovědi L. H. a J. K. Výpověď pana K. P. ze dne 27. 2. 2018 označila žalobkyně za účelovou. Účelovost výpovědi žalobkyně dovozovala ze sdělení pana K. P., že o kanalizační vpusti věděl, ale nevěděl, o jakou kanalizaci se jedná.
3. Žalobkyně rovněž poukázala na skutečnost, že předmětná vpust (kanalizační šachta) byla podle havarijního plánu označena jako místo určené pro nakládání s odpadními látkami. Z vyjádření vodoprávního úřadu pak vyplývá, že se v rámci kolaudačního řízení v areálu objednatele nenacházela žádná vpust do dešťové kanalizace. Navíc, pokud by se v areálu tato vpust nacházela, měla být žalobkyně o této skutečnosti objednatelem poučena.
4. Dále žalobkyně odkázala na skutečnost, že v objektu objednatele instalovala řadu potrubí před samotnou kolaudací areálu a tedy měla vědomí o přítomnosti čističky odpadních vod. Dle žalobkyně tak nebylo důvodné, aby prověřovala kanalizační vpust (šachtu). Žalobkyně neměla pochyb o tom, že odpadní voda, kterou vypouštěla, bude filtrována skrze čističku odpadních vod.

III. Vyjádření žalovaného k podané žalobě

5. Ve vyjádření k podané žalobě žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.
6. Žalovaný uvedl, že chladicí vody z chladicích systémů zpravidla obsahují poměrně velké množství olejů, které vodní zákon označuje za nebezpečné závadné látky, přičemž takto jsou označovány chladicí kapaliny i podle havarijního plánu objednatele. Obvyklým způsobem likvidace těchto vod je jejich vyčištění v zařízení určeném na likvidaci nebezpečných odpadů. Vzhledem k tomu, že taková zařízení zpravidla nebývají součástí provozovny, kde jsou chladicí vody užívány, jsou tyto chladicí vody jímány do speciálních

transportních nádob a na příslušné zařízení jsou pak převezeny. Nejinak je tomu i v areálu objednatele. K tomu žalovaný odkázal na schválený havarijní plán.

7. K námitce žalobkyně, že jednala na pokyn objednatele, žalovaný uvedl, že s nebezpečnou závadnou látkou (oleji obsaženými v chladicích vodách) nakládala žalobkyně při výkonu své podnikatelské činnosti. Pokud bylo část chladicích vod s obsahem nebezpečné závadné látky ze systému chlazení potřeba odebrat, bylo povinností žalobkyně, aby s těmito závadnými látkami naložila v souladu se zákonem. I kdyby žalobkyně byla instruována objednatelem, zůstává objektivní odpovědnost za likvidaci těchto chladicích vod stále na žalobkyni jako na subjektu, který se závadnými látkami skutečně nakládal.
8. K poukazu žalobkyně na výpověď K. P. žalovaný sdělil, že se opíral o svědecké výpovědi pouze podpůrně, neboť neměl pochyby o tom, že za nedovolené nakládání se závadnými látkami je odpovědný pouze ten subjekt, který s nimi nakládá, tj. žalobkyně. I kdyby připustil, že zaměstnanec objednatele doporučil k vypuštění chladicích vod kanalizační šachtu areálové dešťové kanalizace, nijak by to žalobkyni odpovědnosti za spáchaný přestupek nezbavilo.
9. Poznamenal, že havarijní plán neskýtá oporu pro tvrzení žalobkyně, že předmětná šachta byla v havarijním plánu označena jako místo určené pro nakládání s odpadními látkami.
10. Uzavřel, že čistička odpadních vod v areálu objednatele sice je součástí splaškové kanalizace, ale podle povolení k vypouštění odpadních vod, vydaného Městským úřadem Jaroměř dne 10. 3. 2015, byla tato čistička odpadních vod určena výhradně k čištění splaškových vod. Takové zařízení není ze své podstaty způsobilé likvidovat nebezpečné závadné odpady. I pokud by žalobkyně byla uvedena v omyl, že se jedná o splaškovou kanalizaci vybavenou čističkou odpadních vod, měla vědět, že tekuté nebezpečné závadné odpady do ní nemůže vypustit.

IV. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

11. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
12. Soud při posouzení věci vyšel z následující právní úpravy:
 - Podle § 125g odst. 3 vodního zákona ve znění ke dni spáchání přestupku právnická nebo podnikající fyzická osoba, která zachází se zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami nebo zachází se závadnými látkami ve větším rozsahu nebo zacházení s nimi je spojeno se zvýšeným nebezpečím, se dopustí správního deliktu tím, že nesplní některou z povinností podle § 39 odst. 4.
 - Podle § 39 odst. 4 písm. b) vodního zákona ve znění ke dni spáchání přestupku každý, kdo zachází se zvláště nebezpečnými látkami nebo nebezpečnými látkami nebo kdo zachází se závadnými látkami ve větším rozsahu nebo kdy zacházení s nimi je spojeno se zvýšeným nebezpečím, je povinen učinit odpovídající opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod nebo do kanalizací, které tvoří součást technologického vybavení výrobního zařízení. Je povinen zejména používat jen takové zařízení, popřípadě způsob při zacházení se závadnými látkami, které jsou vhodné i z hlediska ochrany jakosti vod.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

- Podle § 125g odst. 5 písm. c) vodního zákona ve znění ke dni spáchání přestupku za správní delikt se uloží pokuta do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 3.
- Podle čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) trestnost činu se posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.
- Podle § 125l odst. 4 vodního zákona ve znění ke dni spáchání přestupku odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

13. Soud o podané žalobě uvážil následovně:

14. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 4. 2010, č. j. 7 As 11/2010-134, jsou správní soudy povinny přihlížet k zániku odpovědnosti za správní delikt, respektive přestupek z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda tato námitka byla žalobcem uplatněna, či nikoliv (obdobně nález Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2009, zn. II. ÚS 1416/2007, nebo ze dne 26. 2. 2009, zn. I. ÚS 1169/07). S ohledem na uvedené se soud předně zabýval otázkou zániku odpovědnosti žalobkyně za předmětný přestupek.
15. Při posouzení této otázky musel soud nejprve vyjasnit otázku, podle které právní úpravy se zánik odpovědnosti žalobkyně za předmětný přestupek v projednávaném případě posuzuje. Podle čl. 40 odst. 6 Listiny se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější. Pojem trestnost užitá v čl. 40 odst. 6 Listiny dle nálezů Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. III. ÚS 611/01, nebo rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 126/2002-27, pak dopadá i na správní trestání.
16. V projednávaném případě byl přestupek žalobkyní spáchán dle výroku napadeného rozhodnutí dne 17. 9. 2016, tj. před účinností zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“). K tomuto datu byl součástí účinné právní úpravy obsažené ve vodním zákoně § 125l, podle kterého odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán. Zánik odpovědnosti právnické osoby tak byl mj. spojen s uplynutím doby 1 roku od okamžiku, kdy se o správním deliktu, respektive přestupku dozvěděl správní orgán. Naproti tomu zákon č. 250/2016 Sb. upravuje zánik odpovědnosti z důvodu uplynutí doby v § 29 a násl., přičemž zánik odpovědnosti váže toliko na uplynutí doby od okamžiku spáchání přestupku. Délka promlčecí doby se pak odvíjí od závažnosti přestupku (viz § 30 zákona č. 250/2016 Sb.). V případě přestupku podle § 125g odst. 3 vodního zákona pak činí prekluzivní doba podle § 30 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb. 3 roky, neboť horní hranice pokuty za přestupek podle § 125g odst. 3 vodního zákona přesahuje dle § 125g odst. 5 písm. c) vodního zákona hranici 100 000 Kč. Porovnáním podmínek zániku odpovědnosti mezi vodním zákonem a zákonem č. 250/2016 Sb. nelze dospět k jinému závěru, než že úprava účinná ke dni 17. 9. 2016 obsahující § 125l vodního zákona byla pro žalobkyni příznivější. Podmínky zániku odpovědnosti žalobkyně za předmětný přestupek tak je nutno posuzovat podle vodního zákona ve znění ke dni spáchání přestupku.

17. Pro úplnost soud doplňuje, že nepřehlédl, že ke dni vydání prvostupňového a napadeného rozhodnutí byl součástí právní úpravy i § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. Uvedené ustanovení však bylo nálezem Ústavního soudu ze dne 4. 2. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 15/19, a ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/20, zrušeno z důvodu rozporu s čl. 40 odst. 6 Listiny. Ke znění § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. tak nelze v projednávaném případě přihlížet. Navíc, jak uvedl soud výše, nová právní úprava obsažená v § 250/2016 Sb. nebyla pro žalobkyni příznivější, když by k prekluzi odpovědnosti za přestupek ze strany žalobkyně nedošlo.
18. V projednávaném případě byl předmětný přestupek spáchán dne 17. 9. 2016. V tentýž den se o uvedeném přestupku včetně možného pachatele dle náhledu soudu dozvěděl i prvostupňový správní orgán. Ve smyslu usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 7 Afs 14/2011-115, se správní orgán „dozví“ o porušení právních předpisů dnem, kdy soustředí onen okruh poznatků, informací a důkazních prostředků, z nichž lze na spáchání přestupku usoudit. Není rozhodující, zda v tento den již byl zpracován kontrolní protokol, ani zda tyto poznatky byly analyzovány a posouzeny se závěrem, že přestupek byl spáchán a kým. Aplikuje-li soud uvedený závěr Nejvyššího správního soudu na projednávaný případ, pak ze zápisu prvostupňového orgánu ze dne 17. 9. 2016, č. j. X, vyplývá, že dne 17. 9. 2016 byla v areálu společnosti KARSIT HOLDING s. r. o. prováděna ze strany žalobkyně údržba chladicího systému, přičemž během této údržby došlo k vypuštění cca 1 m³ chladicích vod, které obsahovaly zbytky ropných látek, do řeky Úpy. Obdobné konstatování, a to že dne 17. 9. 2016 došlo k vypuštění chladicích vod znečištěných ropnými látkami do řeky Úpy, přičemž kontaminovaná chladicí voda vznikla ze servisní činnosti prováděné žalobkyní, je pak uvedeno i v protokolu o kontrole ze dne 19. 9. 2016, č. j. X. Na základě těchto podkladů a s ohledem na závěr výše uvedeného usnesení Nejvyššího správního soudu dospěl zdejší soud k závěru, že se prvostupňový orgán dozvěděl o spáchání přestupku včetně možného pachatele nejpozději dne 17. 9. 2016. Prvostupňový orgán zahájil s žalobkyní řízení o tomto přestupku dne 8. 12. 2017, kdy žalobkyni bylo doručeno oznámení o zahájení správního řízení ze dne 27. 11. 2017, č. j. X. Z výše uvedeného vyplývá, že k zahájení řízení o předmětném přestupku došlo s odstupem více jak jednoho roku od okamžiku, kdy se prvostupňový orgán o přestupku dozvěděl, a tedy po zániku odpovědnosti žalobkyně za předmětný přestupek (po prekluzi). Na uvedeném závěru nemůže nic změnit skutečnost, že přestupkovému řízení se žalobkyní předcházelo přestupkové řízení se společností KARSIT HOLDING s. r. o., které bylo prvostupňovým orgánem zastaveno.
19. Protože soud shledal, že došlo k prekluzi odpovědnosti žalobkyně za přestupek, nezbylo mu než napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušit.
20. S ohledem na důvod zrušení rozhodnutí správních orgánů se soud nezabýval již žalobními námitkami, neboť by to bylo nadbytečné.

V. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

21. Protože v projednávaném případě došlo k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004-39). Ze stejného důvodu soud zrušil v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. i prvostupňové rozhodnutí.

22. Soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání (navzdory skutečnosti, že žalobkyně v reakci na výzvu soudu sdělila, že s rozhodnutím bez jednání nesouhlasí), neboť takový postup mu umožňuje § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
23. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla plný úspěch žalobkyně, a soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni ve stanovené lhůtě náhradu nákladů řízení. Náklady žalobkyně představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a náklady související s právním zastoupením žalobkyně advokátem. Tyto jsou tvořeny jednak odměnou za dva úkony právní služby (převzetí zastoupení a sepsání žaloby), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč [§ 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) cit. Vyhlášky]. Náklady právního zastoupení žalobkyně jsou dále tvořeny dvěma paušálními částkami ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 cit. vyhlášky) a částkou 1 428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše nákladů, které žalobkyni v tomto řízení vznikly, činí 11 228 Kč. Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v této výši, a to ve stanovené lhůtě do rukou právního zástupce žalobkyně JUDr. Petra Šlaufa, advokáta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 12. srpna 2021

Milan Tauber v.r.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.